

**ЗАВОД ЗА ФИЗИКУ ТЕХНИЧКИХ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ**

ЗАВОД ЗА ФИЗИКУ ТЕХНИЧКИХ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ
Бр. 283
24.11 2023 год.
БЕОГРАД
Рузвелтова 1/а

**П Р А В И Л Н И К
О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ**

— новембар, 2023. године —

На основу чл. 3. и чл. 14. став 1. Закона о безбедности и здрављу на раду („Сл. гласник РС“ бр. 35/2023), директор Завода за физику техничких факултета Универзитета у Београду (у даљем тексту: Завод), дана .2023. године, донео је

ПРАВИЛНИК О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ

І ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Правилником о безбедности и здрављу на раду Директор уређује спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду лица која учествују у радним процесима, као и лица која се затекну у радној околини, ради спречавања повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом.

Директор је домаће или страно правно лице које запошљава односно радно ангажује једно или више лица, у даљем тексту: послодавац.

Члан 2.

Овим Правилником уређује се:

- права, обавезе и одговорности запослених;
- организовање послова безбедности и здравља на раду;
- одређивање лица за безбедност и здравље на раду;
- доношење акта о процени ризика;
- оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад;
- провера да ли је запослени под утицајем алкохола или других средстава зависности;
- заштита жена, малолетника и инвалида;
- вршење надзора над применом мера безбедности на раду;
- пружање прве помоћи;
- обавезно осигурање запослених;
- сарадња и извештавање инспекцијских органа.

ІІ ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ

Члан 3.

Превентивне мере су све мере које се предузимају или чије се предузимање планира на свим нивоима рада код послодавца, ради спречавања оштећења здравља запослених.

Превентивне мере у остваривању безбедности и здравља на раду обезбеђују се применом савремених техничких, организационих, здравствених и других мера и средстава за рад којим се обезбеђује:

1. да се радна средина пројектује, изграђује и одржава тако да се рад обавља према природи послова, променом мера заштите од опасности по живот и здравље радника;
2. да се радни услови прилагоде физичким и психофизичким особинама и способностима радника, а технологија и организација рада постави тако да радник обавља послове у оптималном положају;
3. да радне просторије буду уређене и опремљене на начин који обезбеђује здраву радну средину;
4. да машине, алати, опрема и друга техничка средства буду пројектована, постављена и употребљена на начин који осигурава одговарајућу безбедност радника;
5. да се опасне материје које могу проузроковати професионална обољења или повреде на раду, могу употребљавати само у условима који обезбеђују одговарајућу сигурност радника и животне средине.

III ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОВЛАШЋЕЊА ПОСЛОДАВЦА

Члан 4.

Послодавац из области безбедности и здравља на раду доноси:

- одлуку о изради акта о процени ризика на радном месту и у радној околини;
- анализу стање безбедности и здравља на раду;
- одлуке о смањењу повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом;
- одлуке о преузимању превентивних мера у циљу побољшања услова рада;
- одлуке о наменском издвајању финансијских средстава за финансирање потреба безбедности и здравља на раду;
- утврђивање услова за безбедан и здрав рад за рад од куће и рад на даљину;
- одлуку о обавезном осигурању запослених за случај повреде на раду и професионалних болести, ради обезбеђивања накнаде штете;
- одлуке у вези Решења инспекције рада у случају утврђених недостатака и изречених казних мера.

Члан 5.

Запослено лице се може удаљити са рада или му послодавац може отказати уговор о раду уколико се не придржава прописаних превентивних мера безбедности и здравља на раду, што представља непоштовање радне дисциплине, у складу са уговором о раду.

IV ДУЖНОСТИ И ОДГОВОРНОСТИ ПОСЛОДАВЦА

Члан 6.

Послодавац је дужан да обезбеди запосленом рад на радном месту и у радној околини у којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду.

Послодавац се не ослобађа обавезе и одговорности у вези са применом мера својих обавеза и безбедности и здравља на раду одређивањем другог лица или преношењем одговорности на друго лице.

Члан 7.

Послодавац је дужан да обезбеди да радни процес буде пролагођен телесним и физичким могућностима запосленог, а радна околина, средства за рад и средства и опрема за личну заштиту на раду не проузрокује финансијске обавезе за запосленог и представника запослених и не утиче на њихов материјални и социјални положај стечен у раду и у вези са радом.

Члан 8.

Послодавац је дужан да, приликом организовања рада и радног процеса, обезбеди превентивне мере ради заштите живота и здравља запослених као и да за њихову промену обезбеди потребна финансијска средства.

Послодавац је дужан да обезбеди превентивне мере пре почетка рада запосленог, у току рада, као и код сваке измене технолошког поступка, избором радних и производних метода, којим се обезбеђује највећа могућа безбедност и заштита здравља на раду.

Члан 9.

Превентивне мере се обезбеђују полазећи од следећих начела:

- избегавање ризика;
- процена ризика који се не могу избећи на радном месту;
- отклањање ризика на њиховом извору применом савремених техничких решења;
- пролагођавање рада и радног места запосленом у погледу избора опреме за рад;
- замена опасног безопасним или мање опасним;
- давање предности колективним над појединачним мерама безбедности и здравља на раду;
- одговарајућа обука запослених за безбедан рад и издавање упутства за рад на сигуран начин;
- прилагођавање техничком напретку;
- развијања кохерентне целокупне политике превенције.

Члан 10.

Послодавац је дужан да донесе акт о процени ризика у писменој форми за сва радна места у радној околини и да утврди начин и мере за њихово отклањање, а ако је, на основу оцене службе медицине рада, утврђено да запослени мора да испуњава посебне здравствене услове и прегледе, послодавац је дужан да омогући спровођење предвиђених мера.

Члан 11.

Послодавац је дужан да:

- донесе одлуку о одређивању лица за безбедност и здравље на раду, у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду;
- запосленом одреди обављање послова на којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду;

- обавештава запослене о увођењу нових технологија и средстава за рад и донесе одговарајуће упутство за безбедан рад;
- обучи запослене за безбедан и здрав рад;
- обезбеди запосленима коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- запослене осигура од повреде на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом, ради накнаде штете;
- обезбеди одржавање средстава за рад и средства и опреме за личну заштиту на раду у исправном стању;
- ангажује правно лице са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних прегледа и испитивања опреме за рад и испитивање услова радне околине;
- обезбеди на основу акта о процени ризика прописане лекарске прегледе запослених и оцене службе медицине рада;
- да обезбеди пружање прве помоћи и оспособи одређени број запослених за пружање прве помоћи;
- заустави сваку врсту рада који представља непосредну опасност за живот и здравље запослених;
- обезбеди мере заштите од пожара, спасавање и евакуацију у складу са посебним законом.

Члан 12.

Послодавац је дужан да одмах, а најкасније у року од 24 часа од настанка, усмено, у писаној форми или електронским путем пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, као и опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље запослених.

Послодавац је дужан да одмах, а најкасније у року од пет радних дана од дана настанка, усмено, у писаној форми или електронским путем пријави надлежној инспекцији рада лаку повреду на раду због које запослени није способан за рад више од три дана.

Послодавац је дужан да, најкасније у року од пет дана од дана достављања мишљења здравствене установе која је утврдила професионалну болест пријави надлежној инспекцији рада професионалну болест.

Члан 13.

Извештај о повреди на раду и професионалном обољењу који се догоде на радном месту, послодавац је дужан да достави запосленом који је претрпео повреду, односно код кога је утврђено професионално обољење, организацијама надлежним за здравствено и пензијско и инвалидско осигурање и управи.

Садржај и начин издавања обрасца извештаја из става 1. овог члана прописује министарство надлежно за рад.

Члан 14.

Послодавац је дужан да запослене осигура за случај повреда на раду и професионалних болести ради обезбеђивања накнаде штете.

Финансијска средства за осигурање из става 1. овог члана падају на терет послодавца.

Члан 15.

Приликом рада од куће и рада на даљину послодавац је дужан да обезбеди безбедност и здравље на раду у сарадњи са запосленим.

Послодавац је дужан да утврди услове за безбедан и здрав рад, обезбеди средства за рад запосленом, да дефинише радни процес у вези са извршењем послова за које је запослени задужен и пропише превентивне мере за безбедан и здрав рад, а све у складу са Водичем за безбедан и здрав рад од куће који је прописан од стране Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

Контролна листа за утврђивање услова за рад од куће и рад на даљину дата је у Прилогу 1 овог правилника.

V ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 16.

Послодавац је дужан да организује послове безбедности и здравља на раду у зависности од процењених ризика.

Послове безбедности и здравља на раду може вршити лице које има положени стручни испит у складу са законским прописима.

Послодавац правним актом распоређује лице за безбедност и здравље на раду.

Члан 17.

Лице за безбедност и здравље на раду обавља све послове у складу са законом, а нарочито:

1. спроводи поступак процене ризика;
2. врши контролу и даје савете послодавцу у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, опасних материја и средстава и опреме за личну заштиту на раду;
3. учествује у опремању и уређивању радних места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада;
4. организује превентивна и периодична испитивања услова радне околине ангажовањем правног лица са лиценцом;
5. организује превентивне и периодичне прегледе и испитивања опреме за рад ангажовањем правног лица са лиценцом;
6. предлаже мере за побољшање услова рада, нарочито на радним местима са повећаним ризиком;
7. свакодневно прати и контролише примену мера за безбедност и здравље запослених на раду;
8. контролише примену мера за безбедност и здравље запослених на раду од куће и раду на даљину;
9. прати стање у вези са повредама на раду и професионалним обољењима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;
10. припрема и спроводи оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад;

11. организије обуку одговарајућег броја запослених за пружање прве помоћи;
12. припрема упутства, обавештења и инструкције за безбедан рад и контролише њихову примену;
13. забрањује рад на радном месту или употребу средстава за рад, у случају када утврди непосредну опасност по живот и здравље запосленог;
14. сарађује и координира рад са службом медицине рада по свим питањима у области безбедности и здравља на раду;
15. организује на основу акта о процени ризика и оцене службе медицине рада прописане лекарске прегледе запослених на пословима са повећаним ризиком;
16. води и чува прописане евиденције у области безбедности и здравља на раду.

Члан 18.

Лице за безбедност и здравље на раду дужно је да у писменој форми извести послодавца и представника запослених о забрани рада на радном месту или употребе средстава за рад.

VI ОВЛАШЋЕЊА И ОДГОВОРНОСТИ ДИРЕКТОРА ЗАВОДА

Члан 19.

Директор Завода је задужен у свом делокругу пословања за следеће:

- у сарадњи са лицем задуженим за безбедност и здравље на раду води рачуна да се малолетницима, женама и инвалидима не дозволи рад на пословима који би могли на њих утицати штетно;
- искључује из употребе опрему за рад, те лична заштитна средства која нису исправна и организује њихову поправку или набавку новог;
- осигурава својим надзором, оспособљеношћу и упутствима да запослени раде у складу са одредбама Закона, упутствима послодавца, односно произвођача опреме за рад, личних заштитних средстава, те да се користе прописна и додељена лична заштитна средства;
- у сарадњи са лицем за безбедност и здравље на раду забрањује рад запосленом који радне обавезе обавља супротно претходном ставу;
- контролише да се за време рада не конзумирају алкохолна пића те узимају друга средства зависности, односно забрањује рад запосленима који су на раду под утицајем алкохола и других средстава зависности и удаљавају их са места рада;
- обавештаваја лице за безбедност и здравље на раду о било каквим пропустима у подручју безбедности и здравља на раду, као и о повреди на раду;
- подноси пријаве за покретање дисциплинског поступка за теже повреде радне дужности.

VII ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 20.

Право на безбедност и здравље на раду имају: запослени, ученици и студенти када се налазе на обавезном производном раду и професионалној пракси или практичној настави, лица која се налазе на стручном оспособљавању, преквалификацији или доквалификацији и лица која се затекну у радној околини ради обављања одређених послова, уколико је са њиховим присуством упознат директор.

Запослени има право и обавезу да се пре почетка рада упозна са мерама безбедности и здравља на раду на пословима или радном месту на које је распоређен, као и да се оспособљава за њихово спровођење.

Запослени има право:

1. да послодавцу даје предлоге, примедбе и обавештења о питањима безбедности и здравља на раду;
2. да контролише своје здравље према ризицима радног места, у складу са прописима о здравственој заштити.

Члан 21.

Запослени има право да одбије да ради:

1. ако му прети непосредна опасност по живот и здравље због тога што нису спроведене прописане мере за безбедност и здравље на радном месту, на које је одређен, све док се те мере не обезбеде;
2. ако му директор није обезбедио прописан лекарски преглед или ако се на лекарском прегледу утврди да не испуњава прописане здравствене услове;
3. ако у току обуке за безбедан и здрав рад није упознат са свим врстама ризика и мерама за њихово отклањање на пословима или на радном месту на које га је директор одредио;
4. дуже од пуног радног времена, односно рад ноћу, ако би, према оцени службе медицине рада, такав рад могао да погорша његово здравствено стање;
5. на средству за рад на којем нису примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду.

У случајевима из става 1. овог члана, запослени може да се писменим захтевом обрати послодавцу ради преузимања мере које, по мишљењу запосленог, нису спроведене.

Ако директор не поступи по захтеву из става 2. овог члана у року од осам дана од пријема захтева, или ако запослени сматра да за отклањање утврђених појава нису спроведене одговарајуће мере за безбедност и здравље, запослени има право да поднесе захтев за заштиту права инспекцији рада, о чему обавештава лице за безбедност и здравље на раду.

Када запослени одбије да ради у случајевима из става 1. овог члана, а директор сматра да захтев запосленог није оправдан, директор је дужан да одмах обавести инспекцију рада.

Члан 22.

Када запосленом прети непосредна опасност по живот или здравље, он има право да предузме одговарајуће мере, у складу са својим знањем и техничким средствима која му стоје на располагању и да напусти радно место, радни простор, односно радну околину.

Члан 23.

Запослени је дужан да пре почетка рада прегледа своје радно место, укључујући и опрему за рад коју користи, као и средства и опрему за личну заштиту на раду и да у случају уочених недостатака извести послодавца или друго овлашћено лице.

Пре напуштања радног места запослени је дужан да радно место и опрему за рад остави у стању да не угрожавају друге запослене.

Члан 24.

Запослени је дужан да, у складу са својим сазнањем, одмах обавести послодавца о неправилностима, штетностима, опасностима или другој појави која би на радном месту могла да угрози његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених.

Члан 25.

Запослени је дужан да сарађује са послодавцем или лицем за безбедност и здравље на раду, како би се спровеле прописане мере за безбедност и здравље на пословима на којима ради.

Члан 26.

Запослени је дужан да примењује прописане мере за безбедан и здрав рад, да наменски користи опрему за рад и опасне материје, да користи прописана средства и опрему за личну заштиту на раду и да њима пажљиво рукује, да не би угрозио своју безбедност и здравље, као и безбедност и здравље других лица.

Члан 27.

Запослени чини тежу повреду радне обавезе ако:

- послове радног места обавља супротно Правилнику о безбедности и здрављу на раду;
- не приступи обуци за безбедан и здрав рад, или провери знања;
- пропусти или одбије да ради под надзором лица за безбедност и здравље на раду;
- одбије да прихвати распоред на друго радно место на којем се може оспособити за самосталан и безбедан рад;
- не прекине рад када му прети опасност по живот и здравље, зато што нису спроведене мере за сигуран и безбедан рад;
- не изврши благовремено лекарски преглед на који га упути лице за безбедност и здравље на раду;
- ради супротно правилима заштите на раду чиме угрожава своју безбедност или безбедност корисника услуга;
- не пријави промене здравственог стања (болести);
- не користи личну заштитну опрему или заштитне направе на опреми за рад користи на недозвољен начин;
- склања или оштећује знаке упозорења или упутства за безбедан и здрав рад;

- одбије да се удаљи са места рада када је затечен да ради под утицајем алкохола или других средстава зависности;
- одбије да приступи провери здравствене способности или провери да ли ради под утицајем алкохола и других средстава зависности;
- током рада конзумира алкохолна пића или друга средства зависности или их уноси у радне и друге просторије;
- пуши на месту на којем је забрањено;
- у употребу стави неисправну опрему за рад;
- остави без надзора укључену опрему за рад;
- ради супротно усменим и писменим упутствима непосредних руководилица, односно опису послова за његово радно место;
- ради супротно прописаним радним процедурама за безбедно руковање.

VIII ОБУКА ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 28.

Послодавац је дужан да изврши обуку запосленог за безбедан и здрав рад код:

- заснивања радног односа;
- премештаја на друге послове;
- увођења нове технологије или нових средстава за рад или промене опреме за рад;
- промене процеса рада који може проузроковати промену мера за безбедан и здрав рад.

Послодавац је дужан да запосленог у току обуке за безбедан и здрав рад упозна са свим врстама ризика на пословима на које га распоређује и о конкретним мерама за безбедност и здравље на раду у складу са актом о процени ризика.

За оспособљавање запослених може се ангажовати правно лице са лиценцом.

Члан 29.

Послодавац је дужан да запосленог у току обуке за безбедан и здрав рад упозна са свим врстама ризика на пословима на које га распоређује и о конкретним мерама за безбедност и здравље на раду у складу са актом о процени ризика.

Послодавац је дужан да обучи за здрав и безбедан рад сва лица другог послодавца која по било ком основу обављају рад у предузећу.

Послодавац је дужан да свако лице које се по било ком основу налази у радној околини упозори на опасна места или на штетности по здравље које се јављају у технолошком процесу, на заштитне мере које мора да примени и да га усмери на безбедне зоне кретања.

Члан 30.

Обука за безбедан рад се врши у току радног времена, а трошкове оспособљавања не може сносити запослени.

Члан 31.

Обуку запослених за безбедан и здрав рад послодавац обавља теоријски и практично, у складу са програмом обуке за безбедан и здрав рад који доноси послодавац.

Провера теоријске и практичне обучености запосленог за безбедан и здрав рад обавља се на радном месту путем тестирања.

Периодичне обуке за безбедан и здрав рад запосленог који ради на радном месту са повећаним ризиком врши се најкасније у року од једне године од дана претходне обуке, а на осталим радним местима најкасније у току од три године од дана претходне обуке.

Обука за безбедан и здрав рад обавља се на језику који запослени разуме и прилагођава се могућностима и способностима особа са инвалидитетом.

Програм обуке запослених дат је у Прилогу 2 овог Правилника.

Члан 32.

Послодавац је обавезан да донесе акт о процени ризика на радном месту и у радној околино. Процена ризика заснива се на анализи вероватноће настанка и тежини могуће повреде на раду, оштећења здравља или обољења запосленог у вези са радом, проузокованих на радном месту и у радној околини.

На основу прикупљених података и препознатих опасности и штетности и утврђене листе опасности и штетности у радној околини на сваком месту, избором и применом одговарајућих метода врши се процењивање ризика - вероватноћа настанка и тежина повреде на раду, оштећења здравља или обољења запосленог.

IX ПРОВЕРА ЗАПОСЛЕНИХ ДА ЛИ СУ ПОД УТИЦАЈЕМ АЛКОХОЛА ИЛИ СРЕДСТАВА ЗАВИСНОСТИ

Члан 33.

За време радног времена запослени не сме бити под утицајем алкохола или других средстава зависности, нити се алкохол или друга средства зависности смеју уносити у радне просторије. Средствима зависности сматрају се средства која утичу на телесно или душевно стање радника због којих је угрожена његова сигурност и сигурност осталих запослених са којима долази у додир.

Члан 34.

Провере алкохолисаности или употребу других средстава зависности обавља директор, по његовом овлашћењу заменик директора или други овлашћени радник или лице за безбедност и здравље на раду. Провера алкохолисаности и утицаја других средстава зависности врше се на лицу места и на начин којим се поштује приватност запослених.

Члан 35.

Сматра се да је радник под утицајем алкохола или средстава зависности ако је провером утврђена присутност алкохола и/или супстанци зависности у било којој количини (већој од 0,00 промила).

Члан 36.

Запослени код кога је утврђено да је под утицајем алкохола или средстава зависности мора бити удаљен са места рада и обезбеђује му се превоз до места становања на терет запосленог.

Послодавац покреће поступак за утврђивање одговорности у складу са уговором о раду.

X ЗАШТИТА ЖЕНА**Члан 37.**

Овим Правилником и Актом о процени ризика радних места и радне околине утврђују се безбедни и здрави услови за рад жена, трудница и дојиља које послодавац запошљава.

Члан 38.

За време трудноће жена не сме обављати високоризичне послове на којима су утврђени ризици у складу са актом о процени ризика радних места.

Члан 39.

За време дојења детета жена не сме обављати послове при којима је изложена прабини, диму и парама, као и пестицидима, у складу са Законом о раду.

Члан 40.

Уколико лекар специјалиста медицине рад утврди да радно место где ради трудница, односно дојиља, угрожава њено здравствено стање, односно здравствено стање детета, Послодавац је дужан да премести радницу на друго радно место које не угрожава њено стање.

Трудноћа запослене не може бити разлог за раскид радног односа.

Члан 41.

Мајка или отац детета имају право на скраћено радно време ради неге детета којем је потребна појачана нега и брига, у складу са Законом о раду.

XI ЗАШТИТА МАЛОЛЕТНИКА**Члан 42.**

Малолетник се не може распоредити на послове који могу угрозити његово здравље и развој, нити на пословима који су одређени као радна места са повећаним ризицима.

Члан 43.

Запослени млађи од 18 година живота не може да ради на пословима:

1. на којима се обавља нарочито тежак физички рад, рад под земљом, под водом или на великој висини;
2. који укључује излагање штетном зрачењу или средствима која су отровна, канцерогена или која проузрокују наследна обољења, као и ризик по здравље због хладноће, топлоте, буке или вибрација;
3. која би, на основу налаза надлежног органа, могла штетно и са повећаним ризиком да утичу на његово здравље и живот с обзиром на његове психофизичке способности.

Члан 44.

Забрањен је прековремени рад и прерасподела радног времена запосленог који је млађи од 18 година живота.

Запослени млађи од 18 година не може да ради ноћу.

Члан 45.

Здравствени преглед малолетника обавља се при заснивању радног односа и најмање сваких 6 месеци рада малолетника, или чешће уколико оцени лекар медицине рада.

ХП ЗАШТИТА РАДНИКА СА УМАЊЕНИМ РАДНИМ СПОСОБНОСТИМА

Члан 46.

Запосленима са умањеним радним способностима сматрају се запослени чија је радна способност умањена због старости, инвалидности, професионалних и других болести. Надлежни здравствени орган оцењује постојање умањене радне способности.

Члан 47.

Послодавац може запослити радника са инвалидитетом, односно са смањеном радном способношћу на радним местима предвиђеним Правилником о систематизацији радних места и у Акту о процени ризика, а у складу са Законом о раду.

ХП ЗАШТИТА НЕПУШАЧА

Члан 48.

Забрањено је пушење у јавним просторијама Послодавца, осим на местима где је изричито дозвољено.

Забрањено је пушење на састанцима.

Члан 49.

Непридржавање одредаба које се односе на забрану пушења представља повреду радне дисциплине.

XIV ОБАВЕШТЕЊА ИЗ ОБЛАСТИ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ**Члан 50.**

На свим радним местима, где је потребно, истичу се писмена обавештења и упутства за безбедан рад, чиме се упозорава на опасности и штетности по безбедан и здрав рад.

XV МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ НА РАДУ**Члан 51.**

Послодавац ће према законским роковима, ангажовати правно лице са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних испитивања радне околине.

Правно лице је дужно да изда стручни налаз по извршеном прегледу и испитивању радне околине.

XVI РАДНЕ ПРОСТОРИЈЕ**Члан 52.**

Све радне просторије морају бити, према врсти посла, довољно осветљене природном или вештачком светлошћу.

Прозори, осветљавајући отвори и други елементи за осветљавање морају се одржавати чистим и у исправном стању.

Вештачко осветљавање радних просторија мора бити тако изведено да бљештавошћу не заслепљује запослене.

Сва места која представљају нарочиту опасност при кретању запослених морају бити добро осветљена.

Стручним налазом регулисаће се осветљеност свих радних места.

Члан 53.

Радне просторије зими морају бити загрејане.

Температура радних просторија мора одговарати прописаним вредностима за те радне просторије. При томе се мора узети у обзир влажност, кретање ваздуха и интензитет телесног рада.

Члан 54.

У радним просторијама мора да се обезбеди природна или вештачка вентилација, а према важећим прописима за вентилацију радних просторија.

Уређај за вентилацију мора се одржавати у исправном стању, а сваки квар мора се на време пријавити и отклонити.

Забрањено је да се уништавају или одстрањују уређаји за вештачку вентилацију.

XVII БУКА И ВИБРАЦИЈА

Члан 55.

Бука и вибрација у радним просторијама морају се свести на најмању могућу меру како би се спречила обољења запослених.

Бука не сме да прелази дозвољену границу.

Стручним налазом о мерењима и испитивањима утврдиће се стање буке и вибрације које трпи свако радно место.

XVIII ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА И ЕЛЕКТРИЧНИ УРЕЂАЈИ

Члан 56.

Послодавац је дужан да опрему за рад, електричне инсталације и инсталације флуида одржава у исправном стању, а у току коришћења и премештања на друго место рада дужан је да их прегледа и проверава њихову исправност.

Преглед и проверу исправности оруђа за рад, електричних инсталација и инсталација флуида, у смислу става 1 овог члана, може да врши предузеће за своје потребе, као и за то овлашћено предузеће.

Стручним налазом о прегледу опреме регулисаће се исправност електричних инсталација.

Посебним актом послодавца може се регулисати област мера заштите на раду при раду са електричном струјом и електричним уређајима.

XIX ПРВА ПОМОЋ И СПАСАВАЊЕ

Члан 57.

Послодавац је дужан да за случај повреде или изненадне болести радника обезбеди пружање прве помоћи, да изврши евакуацију радника на начн који је прилагођен природи делатности Завода; организује потребне контакте са одговарајућим службама, пре свега Хитне помоћи, хитне медицинске неге, спасавања и противпожарне заштите, као и да оспособи одговарајући број радника за пружање прве помоћи, спасавања и евакуацију радника у случају могуће опасности.

Члан 58.

Послодавац је дужан да на видљивом и лако приступачном месту постави ормарић за пружање прве помоћи.

На ормарићу морају бити назначени:

- име и презиме запосленог за пружање прве помоћи;
- број телефона здравствене организације, надлежне службе инспекције рада и службе органа унутрашњих послова.

XX ЕВИДЕНЦИЈА

Члан 59.

Послодавац је дужан да води и чува евиденције из области безбедности и здравља на раду у складу са Законом.

XXI САРАДЊА СА ИНСПЕКЦИЈСКИМ ОРГАНИМА И НАДЗОР

Члан 60.

Послодавац је дужан да омогући надлежном инспекторату рада улазак у објекте у којима се врши надзор у свако доба кад има радника на раду.

Послодавац је дужан да омогући инспектору рада при вршењу надзора, преглед радног простора, радилишта, просторија и оруђа за рад, као и да одреди радника који ће инспектору рада давати обавештења и подносити на увид потребне и исправне податке.

На захтев инспекције рада обавезно се достављају тражени подаци у вези безбедности и здравља на раду.

Послодавац је дужан да обавести инспектора рада о подацима који су утврђени као пословна тајна.

XXII САРАДЊА СА ОВЛАШЋЕНИМ ПРЕДУЗЕЋИМА

Члан 61.

Послодавац може закључити уговоре о поверавању одређених послова из области безбедности и здравља на раду са лиценцираним правним лицима из области безбедности и здравља на раду која су овлашћена од стране надлежних органа.

XXIII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 62.

Овај правилник у име послодавца доноси директор и даје тумачење појединих одредаба.

Овај Правилник ступа на снагу осам дана од дана објављивања на огласној табли чиме престаје да важи Правилник о безбедности и здрављу на раду Завода за физику техничких факултета Универзитета у Београду (дел. број 442 од 02.11.2018. године).

Директор

др Јасна Црњански

Прилог 1 - Контролна листа за рад од куће и рад на даљину

Део А	Да ли постоји опасност на радном месту?				
1.	Радна околина и опрема за рад				
	Питања	Да	Не	Ко треба да спроведе мере	Рок
1.1	Да ли је одговарајућа микроклима (температура, влажност) у складу са прописима безбедности и здравља на раду?				
1.2	Да ли просторија има природно светло?				
1.3	Да ли је осветљење (дневно светло) на радном месту довољно за делотворно и тачно обављање задатака?				
1.4	Да ли запослени који ради од куће има своју посебну собу на располагању да би могао/ла да се изолије од других док ради?				
1.5	Да ли запослени који ради од куће може да закључа своју посебну собу на крају радног дана и да чува поверљиве пословне информације по потреби?				
1.6	Да ли бука омета пажњу запосленог који ради од куће?				
1.7	Да ли има довољно простора за рад? Постоји ли простор за одлагање?				
1.8	Да ли се радни простор редовно чисти и одржава?				
1.9	Да ли се намештај (радна столица и сто) и друга опрема за рад редовно проверавају?				
1.10	Да ли је радна столица стабилна? Да ли обезбеђује слободне покрете и удобан положај тела?				
1.11	Да ли висина стола за којим запослени који ради обезбеђује слободу покрета ногу?				
1.12	Да ли има довољно места испред тастатуре и миша да запослени може да ослони руке?				
1.13	Да ли су електричне инсталације безбедне и исправне?				
1.14	Да ли је сва опрема за рад исправно инсталирана и добро повезана?				
1.15.	Да ли има оштећених утикача и утичница?				
1.16	Да ли је опасност од пожара сведена на најмању могућу меру?				
1.17	Постоји ли опасност од оклизнућа, спотицања или падова због електричних каблова и закрчених пролаза?				
2.	Екрани/монитори				
	Питања	Да	Не	Ко треба да спроведе мере	Рок
2.1	Да ли је екран/монитор исправно постављен да нема сјај или одсјај који изазива замор очију?				
2.2	Да ли су екрани/монитори без вибрација?				

2.3	Да ли опште и локално осветљење обезбеђују довољно светла и контраст између екрана и позадине?				
3	Ергономија софтвера и хардвера				
	Питања	Да	Не	Ко треба да спроведе мере	Рок
3.1	Да ли технички и софтверски уређаји представљају проблем запосленом који ради од куће?				
3.2	Да ли софтвер задовољава потребе запосленог да обави посао?				
3.3	Да ли је обезбеђена техничка подршка запосленом који ради од куће у случају проблема са софтвером и хардвером?				
4.	Организација рада				
	Питања	Да	Не	Ко треба да спроведе мере	Рок
4.1	Да ли је проверена одговарајућа примена успостављених процедура?				
4.2	Да ли су задаци и одговорности јасно дефинисани између запосленог који ради од куће и колега у просторијама послодавца?				
4.3	Да ли је рад тако организован да запослени који раде од куће имају редовне паузе?				
4.4	Да ли запослени који ради од куће има довољно информација о свим променама и тешкоћама у његовој/њеној организацији рада?				
4.5	Да ли су постигнути договори у случају болести, коришћења годишњих одмора и празника, итд.?				
4.6	Да ли се редовно одржавају састанци тима?				
4.7	На који начин је запослени који ради од куће обавештен о евентуалним променама или проблемима у компанији?				
4.8	Да ли постоје одређени периоди током дана када запослени који ради од куће мора да дође у компанију?				
5.	Психо-социјална питања				
	Питања	Да	Не	Ко треба да спроведе мере	Рок
5.1	Да ли запослени који ради од куће успева да одвоји свој пословни живот од приватног?				
5.2	Да ли су чланови породице запосленог на раду од куће задовољни због тога што он/она ради код куће?				
5.3	Да ли запослени који ради од куће има довољно контакта са својим колегама?				
5.4	Да ли се запослени када ради од куће осећа изолованим?				
5.5	Да ли запосленом на раду од куће недостаје редован контакт са колегама и клијентима?				

5.6	Да ли запосленом на раду од куће недостају повратне информације о његовом/њеном радном учинку од стране руководиоца?				
5.7	Да ли запослени на раду од куће мисли да његове/њене колеге прихватају његове/њене аранжмане када ради од куће?				
6.	Питања управљања безбедношћу и здрављем на раду				
	Питања	Да	Не	Ко треба да спроведе мере	Рок
6.1	Да ли су смернице о безбедности и здрављу на раду обезбеђене запосленом?				
6.2	Да ли послодавац и/или представник запослених имају приступ радном месту запосленог који ради од куће на основу интерних докумената (нпр. колективни уговор)?				
	Да ли је запослени на раду од куће упознат да је тај приступ омогућен уз претходно обавештење и његову/њену писану сагласност?				
	Да ли је запослени на раду од куће упознат да има право да захтева надзор од стране инспекције рада?				
6.3	Постоје ли релевантне процедуре за праћење здравља и безбедности запосленог на раду од куће?				
6.4	Да ли је могуће да запослени на раду од куће уговори радно време код оваквог рада?				
6.5	Постоји ли равнотежа између времена проведеног у канцеларији и радног времена код куће?				
6.6	Да ли је запослени на раду од куће приметио симптоме „радохолизма”, односно да ли превише ради?				
7.	Информисање и обука				
	Питања	Да	Не	Ко треба да спроведе мере	Рок
7.1	Да ли је запослени на раду од куће обавештен о ризицима по безбедност и здравље на раду?				
7.2	Да ли је запослени на раду од куће оспособљен да може да одговори захтевима посла?				

Предложена решења која су приказана у Делу Б су примери превентивних мера које се могу предузети ради спречавања или смањења ризика. Превентивне мере одговарају на питања из Дела А.

Део б	Примери превентивних мера
Питања	1. Радна средина и околина
1.1-1.7	Редовно проверавање све опреме.
1.1-1.12	Узимање у обзир ергономских правила када се пројектује радно место.
1.13.-1.15	Редовно проверавање неисправне опреме и електричних инсталација.
1.13-1.15	Стручно лице треба да провери да ли је све исправно.
Питања	2.Екрани/монитори
2.1-2.3	Провера да ли је обезбеђена одговарајућа опрема за рад и да ли се правилно користи.
2.1-2.3	Одлазак на редовне паузе док се користе екрани/монитори у складу са прописима.
2.1-2.3	Организовање задатака који се ротирају међу запосленима од којих се тражи да користе екране/мониторе и оних чији то није задатак.
Питања	3.Ергономија софтвера и хардвера
3.1-3.3	Обезбеђивање помоћи онлајн.
3.1-3.3	Обезбеђивање редовног унапређења софтвера и хардвера.
Питања	4. Организација рада
4.1-4.8	Пружање одговарајућих упутстава запосленима.
4.1-4.8	Редовно ревидирање упутстава о организацији рада.
4.1-4.8	Консултовање запослених о одлукама које се тичу организације рада.
4.1-4.9	Организовање редовних групних састанака у канцеларији.
Питања	5. Психо-социјална питања
5.1-5.2	Провера да ли се примењују прописи о радном времену.
5.1-5.2	Провера да ли су приватан и пословни живот одвојени један од другог.
5.3-5.8	Организовање редовних састанака у канцеларији или код куће са руководиоцима и/или колегама.
Питања	6. Питања управљања безбедношћи и здрављем
6.1-6.5	Систематско праћење здравља запосленог (посебно по питању вида, проблема са слухом и мишићно-коштаних проблема).
6.1-6.5	Свакодневна процена делотворности превентивних мера.
Питања	7. Информисање и обука
7.1-7.2	Обезбеђење смерница за безбедности и здравље на раду.
7.1-7.2	Обезбеђење редовне обуке.

Шта је контролна листа и како се користи?

-Контролна листа може да помогне при препознавању опасности, штетности и потенцијалних превентивних мера и, ако се користи на прави начин, може да буде део процене ризика;

- Контролна листа није намењена обухвату свих ризика на радном месту, већ може да помогне да се спроведе процена ризика;

- Контролна листа је само први корак у спровођењу процене ризика. Додатне информације могу бити потребне за сложеније процене ризике а у неким случајевима потребна је помоћ стручњака;

- У практичне и аналитичке сврхе, контролна листа представља проблеме и опасности одвојено, али на радним местима оне могу да се преплићу. Према томе, треба да размотрите интеракције између различитих проблема или фактора ризика који су препознати. У исто време, успостављена мера за решавање једног специфичног ризика може истовремено да помогне и да се спречи неки други; на пример, постављен клима уређај у просторији да се смањи висока температура може такође да спречи стрес, под условом да су високе температуре потенцијалан фактор стреса;

- Подједнако је значајно проверити да нека мера за смањење изложености једном фактору ризика не повећава ризик од изложености другим факторима; на пример, скраћење времена које запослени проводи да дохвати предмет који је изнад нивоа рамена такође може да повећа време које проводи у нефизиолошком положају, што може да доведе до бола у леђима и мишићно-коштаних поремећаја;

Прилог 2

На основу чланова 33. и 34. Закона о безбедности и здравља на раду („Сл гласник РС“ бр.35/2023) директор Завода за физику техничких факултета Универзитета у Београду (у даљем тексту: Завод), доноси,

ПРОГРАМ ОБУКЕ ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДАН И ЗДРАВ РАД

Члан 1.

Програмом обуке за безбедан и здрав рад утврђује се обука запослених за безбедан и здрав рад на пословима који се обављају у Заводу за физику техничких факултета Универзитета у Београду, начин обуке, провера оспособљености за безбедан и здрав рад, програмски садржај за обуку и евиденција о обуци запослених за безбедан и здрав рад.

I ОБУКА ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДАН РАД

Члан 2.

Обука запослених за безбедан и здрав рад врши се:

1. код заснивања радног односа, односно другог радног ангажовања;
2. премештаја на друге послове;
3. приликом увођења нове технологије или нових средстава за рад или промене опреме за рад;
4. код промене радног процеса.

Члан 3.

Послодавац је дужан да запосленог у току обуке за безбедан и здрав рад упозна са ризицима на радном месту на које га одређује и о конкретним мерама за безбедност и здравље на раду у складу са актом о процени ризика.

Запослени је дужан да се упозна са свим врстама ризика на свом радном месту и мерама безбедности и здравља на раду и да се обучи за здрав и безбедан рад како би био заштићен од повређивања и здравствених оштећења.

Обука за безбедан и здрав рад запосленог мора да буде прилагођена специфичностима његовог радног места и спроводи се по програму, чији садржај послодавац мора, када је то потребно, да обнавља и мења.

Обуку из става 1. овог члана послодавац обезбеђује у току радног времена, а трошкови обуке обезбеђују се из средстава послодавца и не могу бити на терет запосленог.

Члан 4.

Обуку запослених за безбедан и здрав рад послодавац обавља теоријски и практично на начин и у време утврђено Законом о безбедности и здрављу на раду као и овим Програмом.

Теоријско оспособљавање обухвата упознавање запослених са основама безбедности и здравља на раду, нормативном регулативом, правима и обавезама запослених, опремом за рад и првој помоћи код повреда на раду. Метод рада је предавање или други погодан начин како би се радник оспособио за безбедан и сигуран рад, зависно од специфичности процеса рада уопште, а реализује га лице одговорно за безбедност и здравље на раду.

Практично оспособљавање запослених обухвата упознавање са способностима, штетностима и мерама заштите на конкретним радним местима, средствима и опремом за личну заштиту на раду на радним местима и поступком одржавања опреме којом рукују при раду. Практична настава обавља се инструктажом радника на радном месту. Практичну обуку на радним местима врши непосредни руководилац или по потреби овлашћено правно лице.

Обуку из става 1. овог члана послодавац обезбеђује у току радног времена, а трошкови обуке обезбеђују се из средстава послодавца и не могу бити на терет запосленог.

Члан 5.

Када радни процес захтева додатну обуку запосленог за безбедан и здрав рад, послодавац је дужан да изврши додатну обуку, која се може вршити кроз одговарајуће публикације које се уручују запосленима путем обавештења, инструкција, плаката, упутстава и слично.

У изузетним случајевима, када запосленом прети озбиљна, неизбежна и непосредна опасност по живот или здравље, због хитности, обавештења, упутства или инструкције могу се дати у усменој форми.

Члан 6.

Послодавац је дужан да свако лице, које се налази у радној средини о чијем присуству је упознат послодавац, упозори на опасности или штетности по здравље које се јављају у радном процесу, односно на мере безбедности и здравља које мора да примени и да га усмери на безбедне зоне за кретање.

Послодавац је дужан да видно обележи и истакне ознаке за безбедност и/или здравље на раду ради обавештавања и информисања запослених о ризицима у радном процесу, правцима кретања и дозвољеним местима задржавања, као и о мерама за спречавање, смањење или отклањање ризика.

II САДРЖАЈ ПРОГРАМА ОБУКЕ ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДАН И ЗДРАВ РАД

Члан 7.

Приликом обуке запослених за здрав и безбедан рад директор је дужан да запослене упозна са следећим темама из делокруга безбедности здравља на раду (у даљем тексту БЗР):

Запослени се током општег дела обуке упознају са:

1. Законски прописи из области безбедности и здравља на раду:

- значај и циљ безбедности и здравља на раду (Закон о БЗР и важећи прописи, значај и циљ безбедности и здравља на раду, акта предузећа којима се регулише безбедност и здравље на раду),
- организација и функционисање безбедности и здравља на раду код послодавца, односно у организационим деловима.
- права и дужности директора, руководиоца организационих делова и непосредних организатора послова и лица за послове безбедности и здравља на раду,
- права и обавезе запослених из области безбедности и здравља на раду и
- представник запослених за безбедност и здравље на раду

2. Технолошки процес рада и услови радне околине

- организација рада и технолошки процес рада код послодавца,
- груписање опасности и штетности које угрожавају безбедност и здравље запослених,
- опрема за рад и њена правилна употреба при коришћењу,
- права, обавезе и одговорности при спровођењу мера за безбедан и здрав рад и
- микроклима, осветљење и физичке штетности – услови радне околине.

3. Процена ризика

- процена ризика на радном месту и у радној околини: утврђене опасности и штетности и мере за њихово отклањање,
- повреде и обољења која се могу појавити, прва помоћ и њена организација код послодавца (циљ и правила, врсте повреда и пружање прве помоћи),
- радна места са повећаним ризиком и мере заштите,
- посебни услови за рад на радном месту са повећаним ризиком и
- средства и опрема за личну заштиту на раду утврђена актом о процени ризика.

4. Прва помоћ код повређивања на раду

- права и обавезе послодавца у организовању прве помоћи,
- врсте повреда на раду и
- начин пружања прве помоћи.

5. Хигијенска заштита

- хигијена радних и помоћних просторија,
- микроклиматски услови рада и
- професионална обољења.

Запослени се током практичног дела обуке упознају са:

- радним местом, задужењима на радном месту, процесом рада, технологијом рада и провером исправности опреме и инсталација (у складу са важећим правилницима, техничким нормативима, хармонизованим стандардима и упутствима произвођача),

- условима радне околине, инсталацијама које користе, транспортним средствима и комуникацијама на радном месту, као и изворима опасности и штетностима,
- опремом за рад са њеним техничким и радним карактеристикама, начином рада и начином безбедног коришћења и опреме и оруђа за рад са указивањем на могуће отказе и ризике ако се не користе у складу са упутством за безбедан рад, предметом рада и опасним материјама и
- опасностима, штетностима и мерама из области безбедности и здравља на раду.

Члан 8.

Када се запослени распоређује са једног на друго радно место његова обука се врши кроз упознавање запосленог о опасности и штетности на радном месту на коме ће обављати послове и мере за њихово елиминисање или смањење:

- опасности на радном месту,
- штетности на радном месту,
- мере БЗР и
- средства и опрема за личну заштиту на раду.

IV ПРОВЕРА ОБУЧЕНОСТИ РАДНИКА ЗА БЕЗБЕДАН РАД

Члан 9.

После извршене обуке, односно после спроведеног теоријског и практичног оспособљавања врши се провера оспособљености запослених за безбедан рад.

Члан 10.

Провера оспособљености запослених за безбедан рад врши ће се путем теста.

Члан 11.

Ако се приликом провере знања утврди да запослени није довољно оспособљен за безбедан рад, не може да му се дозволи да самостално отпочне рад на радном месту за које је засновао радни однос као ни да настави да ради на радном месту на које је распоређен у току рада. Рад се одобрава када послодавац стекне увид у потпуну оспособљеност радника за самосталан безбедан рад.

Члан 12.

У току рада се спроводи периодична провера оспособљености. Периодична провера оспособљености за безбедан и здрав рад запослених врши се на начин и по поступку утврђеном актом о процени ризика и у складу са Законом.

Периодична провера оспособљености запослених за безбедан рад врши се у року:

- од 1 године од дана оспособљавања или од претходне провере оспособљености за запослене који раде на пословима са повећаним ризиком и
- од 3 године од дана оспособљавања или од претходне провере оспособљености за све остале запослене.

Проверу практичне оспособљености спроводи непосредни руководицац који је спровео и практично оспособљавање, саставља извештај и исти доставља лицу за безбедност и здравље на раду.

Члан 13.

Провера теоријске и практичне оспособљености запосленог за безбедан и здрав рад обавља се на радном месту, путем тестирања.

Радници који приликом провере знања из материје БЗР не покажу задовољавајуће резултате, биће подвргнути поновној провери знања, после месец дана од прве провере.

Ако радник и на поновној провери знања не покаже задовољавајуће резултате, биће распоређен на ниже радно место, сходно опису и систематизацији послова радних задатака.

V ЕВИДЕНЦИЈА О РАДНИЦИМА ОСПОСОБЉЕНИМ ЗА БЕЗБЕДАН РАД

Члан 14.

О извршеној обуци радника за безбедан рад, послодавац је дужан да води одговарајућу прописну евиденцију.

Члан 15.

Овај Програм чини саставни део Правилника о безбедности и здрављу на раду Завода за физику техничких факултета Универзитета у Београду.

Директор

др Јасна Црњански